

Μαρία ΔΑΜΑΝΑΚΗ

Ευρωπαϊά Επίτροπος Θαλάσσιων Υποθέσεων και Αλιείας

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

*Check Against Delivery
Seul le texte prononcé fait foi
Es gilt das gesprochene Wort*

**Ομιλία στο Συνέδριο «Η περιφερειακή
πολιτική της ΕΕ και ο ρόλος της
τοπικής αυτοδιοίκησης»**

Αθήνα, 10 Δεκεμβρίου 2010

Κύριε πρωθυπουργέ, κυρίες και κύριοι Υπουργοί, αξιότιμες και αξιότιμοι περιφερειάρχες και δήμαρχοι, κυρίες και κύριοι,

Αφού πρώτα ευχαριστήσω τους Ευρωβουλευτές που με προσκάλεσαν σήμερα εδώ, θα ήθελα να συγχαρώ προσωπικά τους παρευρισκόμενους νεοεκλεγέντες αντιπροσώπους για την πρόσφατη επιτυχία τους.

Με την πρώτη απευθείας εκλογή των προέδρων των 13 περιφερειών και την αποκέντρωση των εξουσιών, έχω την αίσθηση ότι γράφεται ένα νέο κομμάτι ελληνικής ιστορίας. Είμαι πολύ περήφανη που η χώρα μας κατάφερε να κάνει αυτό το βήμα προς τα εμπρός, μέσα στον απόηχο της δημοσιονομικής και κοινωνικής κρίσης που την έχει κλονίσει.

Μετά τη νίκη στις εκλογές, έρχεται η ώρα για δουλειά. Είμαι σίγουρη ότι σας περιμένουν πολλά και δύσκολα καθήκοντα.

Ο συνάδελφός μου Γιοχάνες Χαν ανέδειξε στην ομιλία του την σημασία και την θέση που κατέχει η έννοια της εδαφικής συνοχής στο νέο οδικό χάρτη της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη - την στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Πιστεύω κι εγώ στην ικανότητα των περιφερειών, και ειδικά των παράκτιων και νησιωτικών περιοχών της Ελλάδας, - για τις οποίες έχω αρμοδιότητα - να διαμορφώνουν τη δική τους αναπτυξιακή πολιτική και να επιλέγουν και να διαχειρίζονται τα έργα εκείνα που θα εξυπηρετήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις δικές τους ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Στην προσπάθεια αυτή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να σταθεί αρωγός και σύμβουλος.

Αν συμφωνήσουμε ότι η Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη και βοήθεια είναι απαραίτητη τότε οφείλουν να την ζητούν οι χώρες και οι περιφέρειες. Αυτό δεν γίνεται από την Ελλάδα σε ικανοποιητικό βαθμό.

Ας πάρουμε το παράδειγμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας.

Το χαμηλό ποσοστό απορρόφησης των πόρων του Ταμείου Αλιείας είναι κάτι που πρέπει να μας απασχολήσει όλους. Από το 2007 μέχρι σήμερα η Ελλάδα έχει απορροφήσει 31 από τα 208 εκατομμύρια ευρώ του ελληνικού προγράμματος, δηλαδή ποσοστό 15% (ή 5% ετησίως κατά μέσο όρο το χρόνο).

Οι λόγοι αυτών των χαμηλών επιδόσεων πρέπει να αναζητηθούν, να διερευνηθούν και να διορθωθούν. Εμείς στην Κομισιόν στα πλαίσια της αλιευτικής μεταρρύθμισης θα κάνουμε ότι καλύτερο. Οι σχετικές διαδικασίες θα απλοποιηθούν, και θα καταστούν πιο ευέλικτες, ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικές. Όμως χρειαζόμαστε και σας. Η νέα διοικητική δομή της χώρας μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για αποκέντρωση των σχετικών διαδικασιών. Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να συμμετέχει ουσιαστικά στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση δράσεων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Αλιείας. Χάρη στην πρόσφατη ενεργοποίηση του Ταμείου εγγυοδοσίας ΤΕΜΠΕ, ελπίζω ότι από δω και στο εξής θα διευκολυνθεί η συγχρηματοδότηση των δράσεων και έτσι θα βελτιωθεί η υλοποίηση του προγράμματος.

Επιμένω στον αυξημένο ρόλο των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προετοιμασία, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Εξάλλου τα

προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας υλοποιούνται σε τοπικό επίπεδο, και κατά κύριο λόγο στο επίπεδο του κάθε δήμου χωριστά. Είναι στη δική σας διακριτική ευχέρεια να επιλέγετε κάθε φορά το καταλληλότερο επίπεδο υλοποίησης, αυτό που παράγει τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και τα καλύτερα αποτελέσματα ανά περίπτωση.

Πάρτε το παράδειγμα του Άξονα 4, που αναφέρεται σε ποικίλες δράσεις από τις παράκτιες περιοχές. Οι δράσεις αυτές αποσκοπούν στη σύσταση τοπικών συμπράξεων μεταξύ αλιέων και άλλων τοπικών φορέων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Μπορούμε να δημιουργήσουμε εδώ, Ομάδες Τοπικής Δράσης της Αλιείας ή FLAG. Αυτές ετοιμάζουν ολοκληρωμένες στρατηγικές για την τοπική ανάπτυξη και στη συνέχεια επιλέγουν τα καλύτερα έργα προκειμένου να εφαρμόσουν αυτές τις στρατηγικές. Μέχρι στιγμής η Ελλάδα έχει ήδη συστήσει 8 τέτοιες Ομάδες FLAG, ενώ αναμένεται να συσταθούν ακόμα 5 στο πλαίσιο της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού.

Οι δράσεις του Άξονα 4 μπορούν και πρέπει να αναπτυχθούν ακόμη περισσότερο. Η εμπειρία της τοπικής αυτοδιοίκησης στην διαχείριση του προγράμματος LEADER Γεωργίας μπορεί να συμβάλει στον σχεδιασμό και την υλοποίηση ανάλογων επιδοτούμενων δράσεων στις παράκτιες και νησιώτικες περιοχές της Ελλάδας.

Σε ότι αφορά το μελλοντικό σχεδιασμό του προγράμματος, αν και είναι πολύ νωρίς για να μιλήσουμε για χρηματικά ποσά από το 2013 και μετά, μπορώ παρόλα αυτά να σας πω ποιος θα είναι ο γενικός προσανατολισμός του.

Το επόμενο Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας θα προωθήσει την αποκεντρωμένη διαχείριση και υλοποίηση σε περιφερειακό και τοπικό που μόλις περιέγραψα.

Θα επιδιώξω ώστε το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης να διοχετευθεί σε έργα με έντονη τοπική διάσταση, σε έργα που προάγουν την ένταξη συγκεκριμένων ομάδων όπως είναι οι γυναίκες και οι νέοι, καθώς και σε καινοτόμα έργα με πράσινες προδιαγραφές που οδηγούν στην έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη. Μπορώ επίσης να σας πω ότι το μελλοντικό Ταμείο Αλιείας θα στηρίζει έργα που θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και ταυτοποίηση των τοπικών οικονομιών στις παράκτιες περιοχές.

Θέλω να τονίσω αυτή την έννοια της διαφοροποίησης, την απόκτηση ταυτότητας, διότι είναι ζωτικό στοιχείο για την επιβίωση των περιφερειών μας μέσα στις αντίξοες συνθήκες της οικονομικής κρίσης, της κλιματικής αλλαγής, της ρύπανσης, της διάβρωσης των ακτών, της ενεργειακής ασφάλειας και της εξάντλησης των θαλάσσιων πόρων – για να αναφέρω μόνο μερικές από τις προκλήσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε.

Από το 2007 η Ευρωπαϊκή Ένωση αναπτύσσει μια Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική. Έχει στόχο να συντονίσει όλες τις δραστηριότητες που γίνονται στη θάλασσα ακριβώς για να δώσει στους κυβερνώντες σε κάθε επίπεδο τη δυνατότητα, τις ιδέες και τα εργαλεία χάραξης μιας πολιτικής για την βιώσιμη ανάπτυξη των θαλάσσιων περιοχών.

Στηρίζεται πάνω στη διαπίστωση ότι οι θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές διαθέτουν το απαραίτητο δυναμικό που ακόμα δεν έχει αξιοποίηση για να επιταχύνουν την ανάκαμψη και να

δημιουργήσουν περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη. Θέλουμε να ενισχύσουμε καινοτομίες δραστηριοτήτων που διαφοροποιούν την παραδοσιακή τοπική οικονομία και προάγουν την κοινωνική και περιβαλλοντική σταθερότητα.

Για να πετύχουν οι δράσεις αυτές πρέπει πρώτα να καλύψουμε τα γνωστικά κενά μας σχετικά με τις ανεξερεύνητες δυνατότητες των νησιωτικών και παράκτιων περιοχών. Για τον λόγο αυτό, τον περασμένο Σεπτέμβρη ξεκινήσαμε την πρωτοβουλία "Θαλάσσια Γνώση 2020", που αποσκοπεί στην σύσταση δικτύου συλλογής θαλάσσιων δεδομένων τα οποία τίθενται στη διάθεση των ιθυνόντων για πιο ενημερωμένη λήψη αποφάσεων και επιλογών. Επίσης, στις αρχές του Σεπτέμβρη, μαζί με την Επίτροπο για την Έρευνα και την Καινοτομία, ξεκινήσαμε νέο πρόγραμμα έρευνας που αφορά την θάλασσα, ύψους 45 εκατομμυρίων ευρώ για το 2011. Πρώτη προτεραιότητα του προγράμματος είναι η Μεσόγειος. Θα ήθελα πολύ να δω προτάσεις να κατατίθενται από τις περιφέρειες και τους δήμους με αντικείμενο τις ελληνικές θάλασσες.

Ευελπιστώ ότι το νεοσυσταθέν Υπουργείο Θαλάσσιων Υποθέσεων και Αλιείας θα συνεργαστεί ενεργά μαζί με εσάς, τις τοπικές αρχές, για την προώθηση πρότυπων δράσεων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής.

Ελπίζω επίσης στη συμμετοχή σας στα προγράμματα του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού που έχουμε ήδη αρχίσει με το αντίστοιχο Υπουργείο. Μεταφορές, αλιεία, τουρισμός,

ενέργεια οφείλουν να ξεπεράσουν τις αντιθέσεις τους και να συνεργασθούν. Αν το καταφέρουμε θα απελευθερώσουμε επενδύσεις όπως έχουμε ήδη αποδείξει.

Προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής στην Ελλάδα, με τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες των απομακρυσμένων νησιών της, αποτελεί προηγουμένως η επίλυση ενός άλλου, μεγάλου θέματος: της έλλειψης επικοινωνίας μεταξύ της νησιώτικης και της ηπειρωτικής Ελλάδας. Η έλλειψη επαρκών μεταφορικών συνδέσεων, και το δυσανάλογο κόστος μεταφοράς, δημιουργούν συνθήκες όχι μόνο γεωγραφικού αλλά και κοινωνικού αποκλεισμού. Η εξασφάλιση οικονομικά προσιτής και ποιοτικής μεταφορικής υπηρεσίας για όλο το νησιωτικό πληθυσμό της Ελλάδας είναι επιτακτική ανάγκη. Αντίστοιχης σημασίας είναι η προώθηση της ευρυζωνικότητας στην νησιώτικη Ελλάδα.

Εδώ και καιρό έχει αναπτυχθεί η ιδέα του μεταφορικού ισοδύναμου, με στόχο την εξάλειψη αυτής της αδικίας. Θέλω να διερευνήσω τρόπους ώστε να βοηθήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο τόσο της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, όσο και άλλων συναφών πολιτικών, όπως οι Μεταφορές και η Περιφερειακή Συνοχή. Χρειαζόμαστε ένα σχέδιο δράσης για την καλύτερη σύνδεση όλων των ελληνικών περιφερειών και την ενίσχυση όλων των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

Αξιότιμες και αξιότιμοι περιφερειάρχες και δήμαρχοι,

Τα 300 κατοικημένα νησιά μας δικαιούνται ένα σταθερό οικονομικό μέλλον, ευημερούσες παράκτιες κοινότητες και την άθικτη φυσική ομορφιά τους.

Τόσο σε σας όσο και σε μένα έχει ανατεθεί μια ευθύνη και πρέπει να βρούμε κάθε ευκαιρία για να συνεργασθούμε ώστε να επιτύχουμε αυτούς τους κοινούς στόχους, ο καθένας μας στο πλαίσιο του δικού του ρόλου.

Καθώς η μελλοντική πολιτική συνοχής και η μελλοντική κοινή αλιευτική πολιτική θα αποκεντρώσουν σταδιακά τη διαχείριση και θα ενισχύσουν τις εξουσίες των περιφερειών, αυτοί οι ρόλοι θα αλλάξουν αρκετά.

Σας εύχομαι κάθε επιτυχία. Και να θυμάστε σε κάθε σας βήμα ότι μέσα από τον κάθε νεαρό επιχειρηματία, την κάθε πρωτοβουλία γυναικών, την κάθε καινούργια έρευνα ή έργο που στηρίζετε, στηρίζετε τον ανθρώπινο παράγοντα στη χώρα μας, την ελληνική ταυτότητα, της παρουσία μας στην Ευρώπη και τον κόσμο.

Σας ευχαριστώ.